

גאוגרפיה ופיתוח הסביבה נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמש שאלות על חבל ארץ שלא נלמד. עליך לענות על ארבע שאלות, לפי ההוראות בגוף השאלון. לכל שאלה – 25 נקודות; סה"כ – 100 נקודות.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
אטלס משנת 1993 ואילך: אטלס אוניברסיטאי חדש, הוצאת יבנה
(**ללא המילון למונחי הגיאוגרפיה**)
אטלס כרטא – פיזי, מדיני, חברתי, כלכלי
אטלס כרטא אוניברסלי
- ד. הוראות מיוחדות:
(1) רשום במחברתך את השם ואת שנת ההוצאה של כל אטלס שאתה משתמש בו.
(2) כדי להמחיש את תשובותיך היעזר בסרטונים, בחתכים ובגרפים, לפי הצורך.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב (100 נקודות)

בשאלון זה תיבדק יכולתך להתמודד עם שאלות העוסקות בחבל ארץ שלא למדת עליו, תוך שימוש במיומנויות גאוגרפיות ובמיומנויות חשיבה ברמות שונות. השאלון מבוסס על ניתוח מפות באטלס כללי ועל נתונים המובאים בשאלון. חבל הארץ שהשאלון עוסק בו הוא **מקסיקו**. בעמוד 7 בשאלון זה יש מפה סכמטית של מקסיקו.

זכור: המידע הגאוגרפי נמצא לא רק במפות החבליות והפיזיות שבאטלס, אלא גם במפות העולמיות והנושאיות (כמו אקלים, אוכלוסייה, כלכלה).

רשום במחברתך את השם ואת שנת ההוצאה של כל אטלס שאתה משתמש בו (אטלס אוניברסיטאי חדש, אטלס כרטא).

עליך לענות על ארבע שאלות: על שאלה 1 (חובה), ועל שלוש מהשאלות 2-5. (לכל שאלה – 25 נקודות)

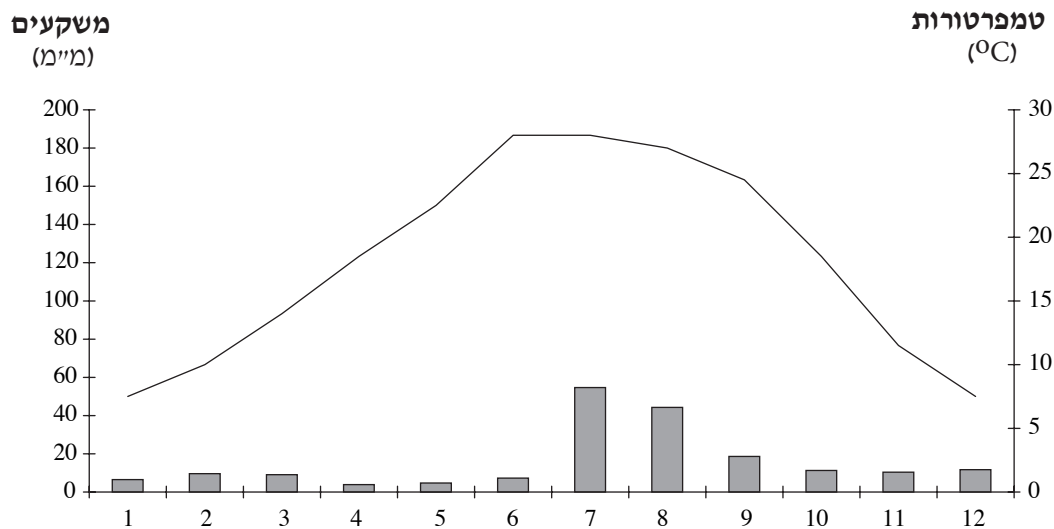
ענה על שאלה 1 (**חובה**).

1. חלוקה ליחידות, מיקום, מאפייני אקלים

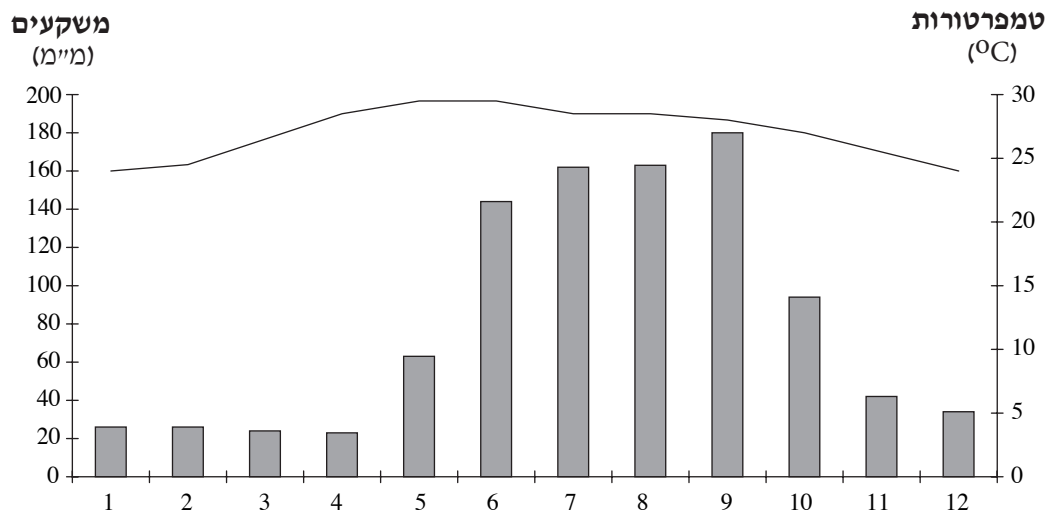
- א. בעמוד 7 יש מפה סכמטית שבה חולקה מקסיקו לחמש יחידות. עין במפה זו ובאטלס, וקבע על פי איזה קריטריון נעשתה החלוקה. תאר כל אחת מחמש היחידות, על פי קריטריון זה. (8 נקודות)
- ב. עיין באטלס, ובקלימוגרפים שבעמוד הבא. תאר את מאפייני האקלים של שתי הערים: סְיוּדָד הַנְרֶס בגבול הצפוני של מקסיקו ומְרִיָדָה בגבולה הדרומי (הערים מסומנות במפה הסכמטית). (10 נקודות)
- ג. ציין את המיקום בקווי הרוחב של כל אחת מן הערים – סיווד חורס ומרידה, והסבר כיצד משפיע מיקום זה על האקלים בכל אחת מהן. (7 נקודות)

קלימוגרפים של הערים סיווד חורס ומרידה

סיווד חורס

מרידה

ענה על שלוש מהשאלות 2-5.

2. אסונות טבע

א. לפניך רשימה של שלושה אסונות טבע שעלולים להתרחש במקסיקו.

— רעידות אדמה

— הוריקן

— בצורת

באיזה אזור של מקסיקו עלול להתרחש כל אחד מאסונות טבע אלה? (6 נקודות)

ב. בחר מהרשימה (שבסעיף א) בשני אסונות טבע והסבר מדוע כל אחד מהם

עלול להתרחש במקסיקו. (10 נקודות)

ג. הסבר דרך אחת שבה אפשר להתמודד עם אחד מאסונות אלה. (9 נקודות)

3. כלכלה – תיירות

א. במפה הסכמטית מסומנים שניים מאזורי התיירות העיקריים של מקסיקו:

במרכז המדינה ובחצי האי יוקטן.

הסבר גורם מיקום אחד של כל אחד מאזורים אלה שהופך אותם לאזורי תיירות.

(10 נקודות)

ב. עיין בנתונים שלפניך, וציין את ההבדל בין תרומת התיירות לכלכלת מקסיקו ובין

תרומתה לכלכלה של שאר מדינות אמריקה הלטינית.

הבא הסבר אפשרי אחד, ניחודי למקסיקו, להבדל זה.

(10 נקודות)

תרומת התיירות לכלכלה (2009)

מקסיקו	שאר מדינות אמריקה הלטינית	
12.7%	6.6%	חלקה של התיירות בתמ"ג
13.7%	6.4%	שיעור המועסקים בתיירות

(לקוח מן: World Travel & Tourism Council)

ג. הסבר השפעה שלילית אפשרית אחת של התיירות על מקסיקו. (5 נקודות)

/המשך בעמוד 5/

4. עיור

- א. בגרף שלפניך מוצג שיעור האוכלוסייה העירונית במקסיקו בשנים 1950-2010. חלק את הגרף לשתני תקופות. תאר את השינוי בשיעור העיור בכל תקופה, והסבר גורם אפשרי אחד לשינוי בכל תקופה (סה"כ – שני גורמים). (10 נקודות)

(לקוח מן: Global Virtual University)

- ב. הסבר שתי השפעות אפשריות של גידול האוכלוסייה העירונית במקסיקו על הערים הגדולות במדינה. (10 נקודות)
- ג. הערים מקסיקו סיטי, אקטפק, טולוקה וקרטררו (כולן מסומנות במפה הסכמטית בעמוד 7) נבנו באתרים של ערים עתיקות הנמצאות באזור גאוגרפי אחד. תאר את פני השטח באזור שבו מרוכזות ערים אלה, והסבר שתי סיבות אפשריות לכך שבתקופות הקדומות הוקמו ערים באזור זה. (5 נקודות)

5. הגירה

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שלושת הסעיפים א-ג שאחריו.

בין שלושה לארבעה מכל אלף מקסיקנים מהגרים ממולדתם, ורובם עושים את דרכם צפונה, לארצות-הברית. מעטים מהם הם מהגרים חוקיים, והרוב מתגנבים אל מעבר לגבול שאורכו יותר מ-3,000 קילומטרים. בכל שנה נעצרים אלפי מהגרים לא חוקיים על ידי רשויות החוק האמריקניות, ומאות אחרים מתים כשהם מנסים לחצות את אזורי המדבר ואת ההרים הקשים למעבר בדרום ארצות-הברית. כדי לעצור את זרם המהגרים הבלתי חוקיים ואת הסמים המוברחים אליה החליטה ממשלת ארצות-הברית לבנות גדר לאורך האזורים העירוניים של הגבול, בהנחה שבאזורים הלא-מיושבים של הגבול התנאים הקשים ירתיעו את המהגרים.

א. היעזר במפה שבאטלס וחלק את הגבול הצפוני של מקסיקו עם ארצות-הברית לשני סוגי גבולות.

הסבר את החלוקה, וציין שני קשיים אפשריים בחצייתו של הגבול.
(9 נקודות)

ב. על פי הנתונים בטבלאות שלפניך, הסבר מדוע מקסיקנים רבים כל כך מנסים לחצות את הגבול לארצות-הברית באופן לא חוקי. (8 נקודות)

מבנה התמ"ג (2008)

הענף	מקסיקו	ארצות-הברית
חקלאות	3.8%	1.2%
תעשייה ומלאכה	35.2%	19.2%
שירותים	61.0%	79.6%

אחוז המועסקים בענפים השונים (2008)

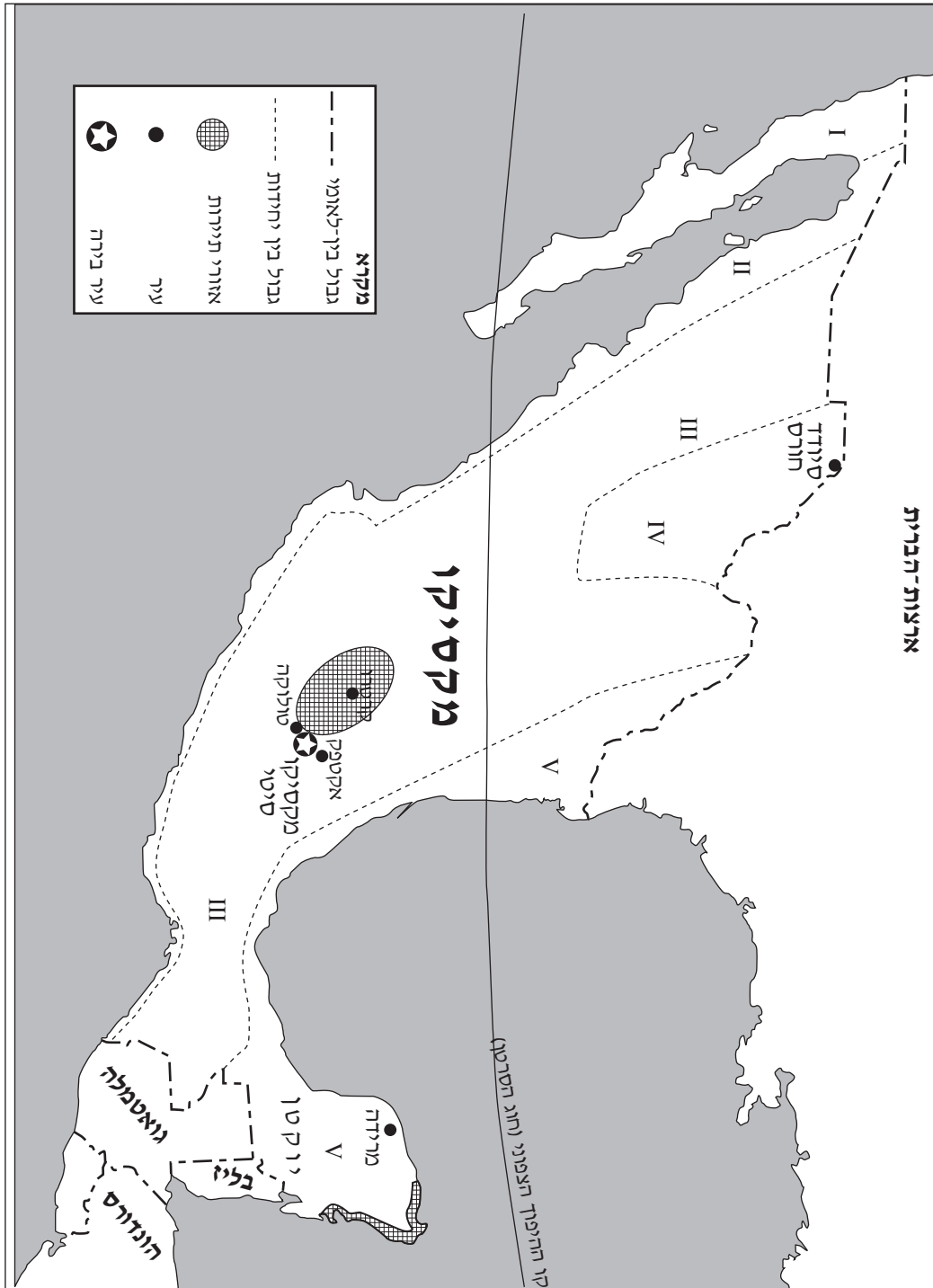
הענף	מקסיקו	ארצות-הברית
חקלאות	15.2%	0.6%
תעשייה ומלאכה	25.8%	22.6%
שירותים	59.0%	76.8%

(לקוח מן: CIA World Factbook)

ג. הסבר השפעה חיובית אפשרית והשפעה שלילית אפשרית על מקסיקו, הנובעות מן ההגירה ממנה לארצות-הברית. (8 נקודות)

/המשך בעמוד 7/

מפה סכמטית של מקסיקו

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך